

Maakuntahallitus 19.6.2023
Maakuntajohtaja Kari Häkämies

§ 3 Ajankohtaiset asiat

Etelä-Suomi Euroopassa: Aluekehitys, tuloksia vai tuhlausta? – keskustelu Turun Eurooppa-foorumissa

Perjantai 1.9.2023 klo 11–11.45

Turussa käydään Euroopan tulevaisuuskeskustelua jälleen 30.8.-1.9.2023. Tämän vuoden Eurooppa-foorumin teemana on Muuttuva Eurooppa. Kansanlainskeskustelua kirittävät myös lähestyvät presidentinvaalit ja eurovaalit. Eurooppa-foorumin ohjelma löytyy: <https://europeforum.fi/ohjelma/>

Eurooppa-foorumin kolmannen päivän aiheena on Suomi Euroopassa. Varsinais-Suomen liitto järjestää perjantaina Etelä-Suomen kumppaneiden Etelä-Karjalan, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Uudenmaan liiton kanssa keskustelutilaisuuden aluekehitysrahoituksen tulevaisuudesta Turun Köysiteatterilla, Linnankadulla.

Koheesiopolitiikka, jonka tavoitteena on vähentää kehityseroja alueiden välillä, on maatalouspolitiikan ohella toinen Euroopan unionin budjetin suurista menoeristä. Etelä-Suomen maakunnat herättelevät keskustelua koheesiopolitiikan uudistamisesta ja tarpeesta kasvattaa aluekehitysrahoituksen vaikuttavuutta.

Alue- ja rakennepolitiikan uudistustarpeista on tilaisuudessa puhumassa Turun kaupungin tutkimusjohtaja **Timo Aro**. Paneelissa ovat keskustelemassa Euroopan parlamentin jäsen **Nils Torvalds** (r), Euroopan koheesiopolitiikan tulevaisuutta pohtivan työryhmän suomalainen jäsen **Sari Rautio** (kok), työ- ja elinkeinoministeriön yksikön johtaja **Johanna Osenius** ja Varsinais-Suomen maakuntajohtaja **Kari Häkämies**.

Etelä-Suomen viisi maakuntaa tekevät tiivistä yhteistyötä niin kansallisessa kuin EU-edunvalvonnassa. Yhteistyössä ovat mukana Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimisto sekä Helsingin EU-toimisto.

Lisätietoja: kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 721 3429

Varsinais-Suomen luonnon ominaispiirteitä ja luonnonhoitotöitä koottu videosarjaksi ja verkkojulkaisuun

Varsinais-Suomi on luonnoltaan ainutlaatuinen alue, jota määrittää suuri, Saaristomereen laskeva valuma-alue lukuisine pienempine jokineen ja puroineen. Valonia on julkaissut kolmiosaisen videosarjan, jossa kerrotaan maakunnan luonnon ominaispiirteistä sekä luonnon monimuotoisuuden eteen tehtävästä työstä: kuntien ja vapaaehtoisten toimijoiden rooleista ja merkityksestä sekä keinoista, joiden avulla arvokkaasta luonnosta huolehditaan nyt ja tulevaisuudessa. Vuonna 2022 kuvattu videosarja koostaa myös yhteen useiden Valonian luontohankkeiden toimia.

Tutustu videosarjaan tästä linkistä: <https://valonia.fi/materiaali/varsinais-suomi-ja-monimuotoinen-luonto-video-sarja/>

Seitsemän kuntaa toteutti vuosina 2021-2022 Valonian koordinoimana Helmikunnat-hankkeen luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Mukana olivat Kaarina, Naantali, Paimio, Raisio, Salo, Turku ja Uusikaupunki. Kunnat toteuttivat kunnostuksia ja hoitotoimenpiteitä yli kolmessakymmenessä kohteessa. Yhteishankkeen kautta kunnat saivat apua luonnonhoitotöiden hankkeistamiseen, hankehallintaan, viestintään sekä asiantuntija-apua kunnostettaviin kohteisiin. Hanke toteutettiin osana Helmi-elinympäristöohjelmaa, joka on ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteinen ohjelma, joka vahvistaa vuosina 2021-2030 Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja.

Kaikkiin kohteisiin ja toteutettuihin toimenpiteisiin voi tutustua Valonian sivuilla julkaisun koosteen avulla: <https://valonia.fi/materiaali/varsinais-suomen-helmikunnat-kooste-2021-2022/>

Lisätiedot:

ympäristöasiantuntija Katariina Yli-Heikkilä, p. 040 552 2369
toimialapäällikkö Riikka Leskinen, p. 044 907 5995

Virtavesikunnostukset hyvässä vauhdissa Varsinais-Suomessa – kunnat vahvasti mukana kunnostushankkeissa

Purojen kunnostus etenee – kärjessä kaupunkipuro Kuninkoja

Kuninkojan vesistö sijaitsee Turun ja Raision kaupunkien sekä Ruskon kunnan alueilla. Puron tila on heikentynyt erityisesti valuma-alueen rakentamisen seurauksena. Kuninkojalla ensimmäisiä elinympäristökunnostuksia toteutettiin vuonna 2014. Kunnostuksia on toteutettu monena vuonna eri hankkeiden toimesta. Viimeisimmät kunnostukset toteutettiin syksyllä 2022 osana Turun kaupungin Helmi-hanketta.

Kuninkojan purouoman sekä valuma-alueen kunnostukset jatkuvat kesällä vuosina 2023–2024 Turun kaupungin ja Valonian yhteishankkeella, joka sai rahoituksen ympäristöministeriön Helmi-elinympäristöohjelmasta. Kunnostusten tarkoituksena on jatkaa koski- ja virtapaikkojen kunnostusta ja valuma-alueen suoelinympäristöjen ennallistamista. Aiemmin toteutettujen kunnostusten vaikuttavuudesta on saatu positiivisia havaintoja, kun kunnostetuilla koski- ja virtapaikoilla on havaittu Saaristomerellä vaeltavan meritaimenen lisääntymistä. Uudella hankkeella jatketaan myös Kuninkojan ekologisia seurantoja, joiden avulla tutkitaan kalastoa, rapuja ja pohjaeläimistöä.

Oppilaitokset ovat kunnostushankkeiden myötä ryhtyneet hyödyntämään Kuninkojaa oppimisympäristönään, ja Kuninkojasta on muodostumassa edustava elinympäristökunnostusten esimerkkikohde alueelle.

Lisäksi Valonian ja kahdeksan kunnan uudessa yhteisessä Helmikunnat 2- hankkeessa kartoitetaan purojen ja muiden pienvesien kunnostustarpeita ja laaditaan kunnostussuunnitelmia. Pienvesien kunnostustarveselvitykset ja kunnostussuunnitelmat mahdollistavat uusien kunnostushankkeiden käynnistämisen ja kuntien arvokkaiden pienvesien huomioimisen muun muassa maankäytön suunnittelussa.

Vaellusesteiden poistaminen etenee Raisionjoella ja Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöissä

Raisionjoen kunnostushankkeessa luonnonmukaistetaan Raisionjoen pato- ja säännöstelyrakenteet. Raisionjoen virtaaman säännöstely loppuu, kun joen varrella sijaitsevat säännöstelypadot muutetaan kalatierakenteiksi ja luonnonmukaisiksi koskialueiksi. Kunnostustoimien myötä Raisionjoki avautuu Saaristomerestä vaeltaville kaloille, joen virkistyskäyttömahdollisuudet kasvavat ja jokimaisema kohenee tuntuvasti.

Hanke käynnistyi jo vuosina 2020–2021, jolloin rakennettiin Huhkonkosken kalatie. Kunnostustoimet ovat edenneet suunnitellusti ja vuoden 2022 aika valmistui Hintsan padon kalatie, purettiin vanha myllypato ja rakennettiin uusi pohjapato. Hanke etenee vuoden 2023 aikana Hintsä-Lähteenmäen vanhan säännöstelypadon muuttamisella luonnonmukaiseksi koskirakenteeksi. Ylempänä joessa Ruskolla sijaitseva Merttelän pato muutetaan luonnonmukaisen kalatien ja teknisen kalatien yhdistelmäksi. Raisionjoen kunnostus on Raision kaupungin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteishanke. Valonia toimii kunnostushankkeessa elinympäristöasiantuntijana.

Salossa sijaitsevan Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön Aneriojoen Holstenkosken padon avaaminen sai aluehallintovirastolta vesiluvan toukokuussa 2023, jonka hakijana toimi Salon kaupunki. Hanke on käynnistetty maa- ja metsätalousministeriön myöntämällä NOUSU-ohjelman rahoituksella. Tavoitteena on saada padon puhkaisu ja kunnostustyöt toteutumaan vuoden 2024 aikana. Holstenkosken padon osittainen purkaminen ja vaellusesteellisyys poisto on tärkeä toimenpide Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöalueen ja Aneriojoen vaelluskalakan- tojen elvyttämisessä, alueen virtavesiluonnon suojelussa sekä ekologisen tilan parantamisessa. Kiskonjoki on jo tärkeä vaelluskalajoki ja Holstenkosken vaellusesteen poisto laajentaa kalaston ja muun virtavesieliöstön elinpiiriä. Vaellusesteen poisto myös edistää vesimuodostuman hyvän ekologisen tilan saavuttamista, lisää alueen matkailupotentiaalia ja elinvoimaisuutta sekä tukee virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittämistä. Han- ketta koordinoi Valonia ja yhteistyökumppaneita ovat Salon kaupunki ja WWF Suomi.

EU:n yhteiset tavoitteet ohjaavat virtavesien kunnostusta

EU:n vesipolitiikan puitedirektiivi edellyttää pintavesien hyvää ekologista tilaa ja EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on ennallistaa 25 000 kilometriä jokia. Tekemistä riittää, sillä kaikki Etelä-Suomen virtavesiluontotyypit on luokiteltu uhanalaisiksi. Jokia ja puroja on muokattu muun muassa maa- ja metsätalouden kuivatus- tarpeisiin. Myös vesirakentaminen, kuten vesivoimapadot, vanhat mylly- ja sahapadot sekä vaellusesteen muodostavat tierummut heikentävät virtavesien tilaa estäen muun muassa kalojen vaelluksen. Oleellista kunnostusten toteutuksessa on vahva yhteistyö maa- ja vesialueiden omistajien kanssa. Vaellusesteiden ratkai- minen on keskeinen tavoite myös kansallisissa strategioissa, kuten Kansallisessa lohi- ja meritaimenstrategi- assa ja Kansallisessa kalatiestrategiassa.

Lisätietoja:

[Kuninkoja- Helmi kaupungin keskellä](#)

[Varsinais-Suomen helmikunnat 2 -hanke](#)

[Raisionjoen kunnostus](#)

[Aneriojoen Nousu-hankkeen käynnistämispäätös](#)

[Aneriojoen Holstenkosken padon vesitalouslupien rauettaminen, nykyisten patorakenteiden osittainen purkaminen, patoallasalueen ruoppaaminen ja kalataloudellinen kunnostus, Salo](#)

Janne Tolonen, luonto- ja vesiasiantuntija Valonia, janne.tolonen@valonia.fi, p. 050 518 7755

Jussi Aaltonen, vesistöasiantuntija Valonia, jussi.aaltonen@valonia.fi, p. 040 186 1765

Liitteet

Valokuvat

Kuva 1. Aneriojoen Holstenkosken vanha pato (kuva: Janne Tolonen).

Kuva 2. Kunnostettua Kuninkojaa Suikkilan kaupunginosassa (kuva: Jussi Aaltonen).

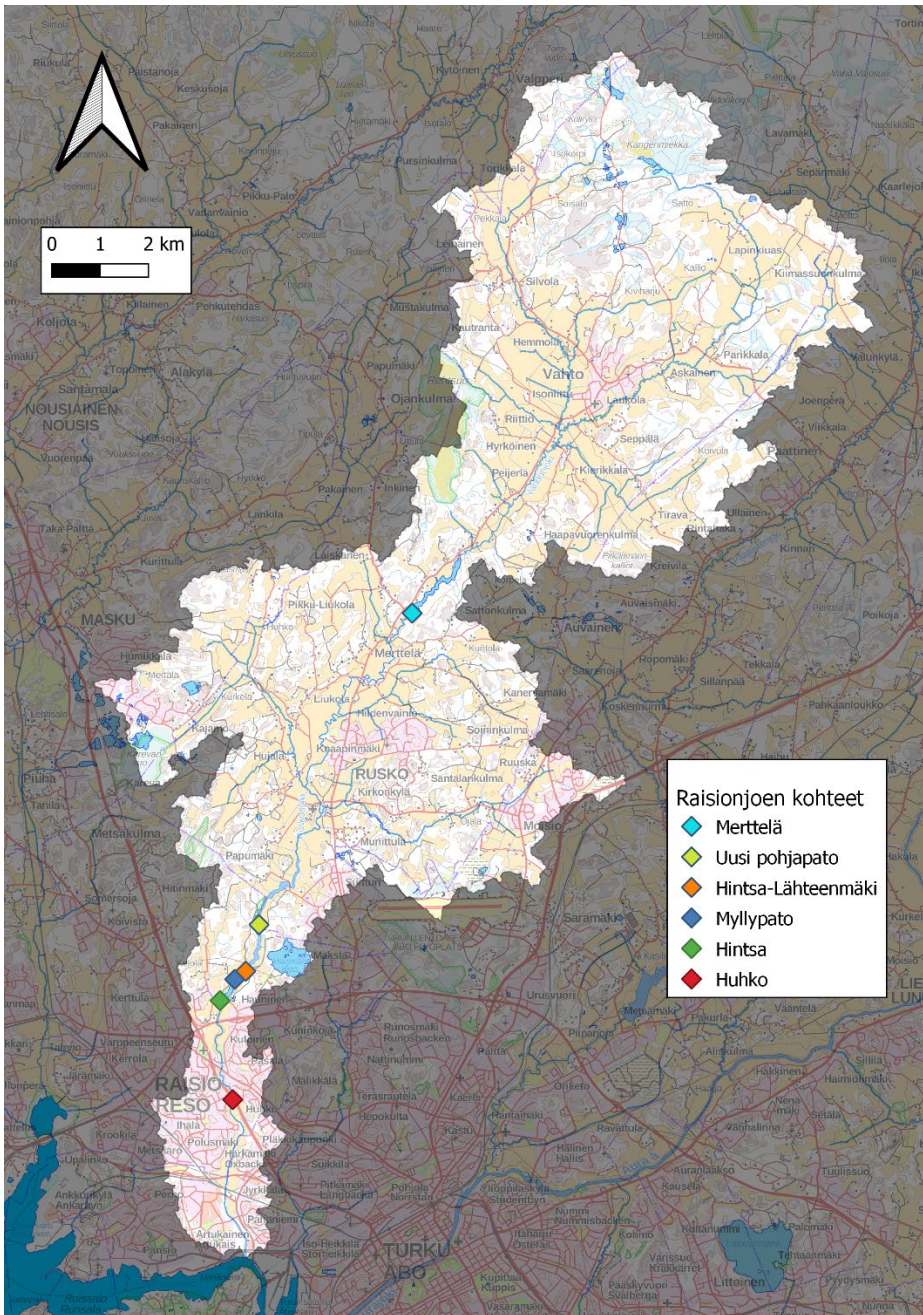

Kuva 3. Raisiojoen Hintsan kalatien rakentaminen käynnissä (kuva: Janne Tolonen).

Kuva 4. Raisiojoen Huhkonkosken kalatie valmiina (kuva: Jussi Aaltonen).

Kuva 5. Raisiojoen kunnostuskohteiden sijainti.

Sparrausryhmä haluaa tehdä kumppanuusfoorumista Suomen parhaan kohtaamisalustan

Varsinais-Suomen kumppanuuden sparrausryhmä on aloittanut toimintansa. Kumppanuuden sparrausryhmä on epävirallinen yhteistyöryhmä, jokaideoi, kehittää ja haastaa tapaamme toimia: miten varsinaissuomalaiset kumppanuusverkostot voisivat toimia entistä paremmin yhteen, miten rakennamme uutta kumppanuutta ja toteutamme maakuntastrategian tavoitteita.

Sparrausryhmään on kutsuttu parikymmentä aktiivista verkostotyön kehittämisestä kiinnostunutta avainkumppania ja sitä luotsaa Auran kunnanjohtaja Terhi Källi. Sparrausryhmän ensimmäinen kokous järjestettiin 29.5. ja se kokoontuu seuraavan kerran syyskuussa.

[Ensimmäisestä tapaamisesta julkaistu uutinen "Sparrausryhmä haluaa tehdä kumppanuusfoorumista Suomen parhaan kohtaamisalustan" Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilla 30.5.2023.](#)

Lisätietoja:

Kehittämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki, p. 040 520 0761

Viestintäpäällikkö Kirsi Stjernberg, p. 040 551 3120

Varsinais-Suomen liitto mukana EU:n Itämeri-strategian vuosikonferenssissa

Varsinais-Suomen liitto on mukana järjestämässä Itämeri-strategian vuosikonferenssin yhteyteen työpajaa, joka tutkii makroalueen mahdollisuuksia tulla alueelliseksi innovaatiolaaksoksi. Innovaatiolaaksoajatus perustuu uuden eurooppalaisen innovaatioagendan (2022) lippulaiva-alaan innovoinnin nopeuttamisesta ja vahvistamisesta. Lippulaiva-alalla keskitytään luomaan perusta yhteen liitettävien alueellisten innovaatiolaaksojen synnylle kaikkialla EU:ssa.

Vuosikonferenssin yhteydessä järjestettävässä työpajassa kuullaan suomalaisten ja ruotsalaisten alueiden, eurooppalaisten verkostojen ja EU-toimijoiden näkökulmia aiheeseen. Tavoitteena on jakaa kokemuksia jo tehdystä työstä ja ideoita jatkosta. Työpaja on tarkoitettu aluetoimijoille, alueviranomaisille, kunnille ja tutkimuslaitoksille, ja kaikille, joita aihe kiinnostaa. Ilmoittautuminen työpajaan ja vuosikonferenssiin on avattu.

Työpaja järjestetään 4.10.2023 Riiassa, Latviassa. Sen järjestävät Baltic Sea Region S3 Directors' Networkin puolesta Varsinais-Suomen liitto ja Region Västerbotten, sekä CPMR Baltic Sea Commission ja EUSBSR Policy Area Innovation. Tilaisuus liittyy toimijoiden yhteistyöhön mm. Euroopan komission ja Euroopan alueidenkomitean Partnerships for Regional Innovation -aloitteessa.

[Uutinen "Itämeren alueesta innovaatiolaakso" Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilla 9.6.2023.](#)

Lisätietoja:

Kehittämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki, p. 040 520 0761